СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рокъ IV. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 19-го Листопада 1896. | Число 47.

Календарь.

Листопадъ.		
19	Ч.	Ісрона муч., Лазаря пр.
20	П.	СОБОРЪ АРХ. МИХАИЛА
21	С.	Онисифора, Порфирія
22	Н.	26. по СОШ. Ераста
23	П.	Мины, Виктора, Викента
24	В.	Іоана патр., Нила
25	С.	Іоана Златоустого

Змѣстъ

Звертаємо увагу на адвертайзментъ правительства канадійского: Free Homesteads!

До всѣхъ членôвъ „Руского Народного Союза".

Всѣхъ пп. секретарôвъ братствъ, належачихъ до нашого товариства „Союзъ", прошу отсимъ выповняти якъ найточнѣйше „декляраціи", выслани головн. секретаремъ тыми днями до всѣхъ братствъ. Зъ огляду однакъ, що сегорôчна конвенція ухвалила дати выпечатати „грамоты", котрѝ мае розôслатись кождому членови яко доказъ его забеспеченя въ „Р. Н. С." на выпадокъ смерти, калѣцтва и неспосôбности до працѣ, а у мене нема пôдъ рукою тыхъ датъ, котрѝ маютъ бути выписанѝ въ грамотѣ, для того прошу всѣхъ пп. секретарôвъ и всѣхъ членôвъ о слѣдуюче:

На осôбнôмъ вôдъ „декляраціи" папери прошу выписати о кождôмъ старôмъ членѣ „Р. Н. С".

1) Имя и прозвище его.

2) Зъ вôдки родомъ (край, село, повѣтъ).

3) Де мешкае теперь (яка улиця, нумеръ дому).

4) При якôй роботѣ занятый.

5) Кôлько лѣтъ мае.

6) Самотный чи жонатый.

7) Кому записуе помертне.

Тыхъ 7 точокъ при кождôмъ членѣ прошу выповнити якъ найскорше и заслати головн. секретарови „Союза". По одержаню тыхъ информацій Выдѣлъ „Союза" надôшле кождому членови „грамоту" повысшу.

Роблю уважными пп. секретарôвъ, що задля непорядку, якій они наносять Выдѣлови „Союза" свою недбалостію, не можна ніколи въ часъ оголосити справозданя касового и въ загалѣ прійти до розумного дѣловодства, якого бажала собѣ сегорôчна конвенція.

Вже выдрукованѝ статуты „Союза". Можна ихъ достати у секретаря „Союза:" **Rev. N. Stefanowicz,** 715 Carson Str. S. S. PITTSBURG, PA.

Вôдзнаки „Союза" вже выготовленѝ. Можна ихъ достати у секретаря.

ЧИ БУДЕ У НАСЪ КОЛИ ЛѢПШЕ?

Якъ взяти добре пôдъ розвагу нашѝ руско-американскѝ справы, то мусимо прійти до того сумного переконаня, що годѣ сподѣватись у насъ чого лѣпшого. Для-чого? Щобъ насъ нѣхто не посудивъ о скептицизмъ, мы постараемось основнѣйше розôбрати наше теперѣшне положене.

Перше, що мусить намъ впасти пôдъ перо, се наше положене церковне. Мы въ своимъ часѣ основно розбирали ту квестію, але теперь въ виду новыхъ фактôвъ, обовязанѝ мы еще разъ застановитись надъ тою нашою бѣдою. Кождому тысячь разъ звѣсно, що мы висимо въ воздусѣ, лишь вôдъ чесности и вôдъ солідности священникôвъ залежить добро парохій.

Не велика штука побудовати церковь, затягнувши на ню бесконечный довгъ — се кождый проворнѣйшій парафіянинъ потрафить, якъ се они и въ многихъ мѣсцяхъ самѝ робили. Не велика штука зъѣхати ся священникамъ и „торжественно" поблагословити новый храмъ, чи иконостасъ, а вôдтакъ написати въ газетѣ „совершиша ся", або „сподоби Господи"; и то кождый потрафить. Але далеко бôльша штука правити солідно и честно парафією, безъ жадної опѣки зô стороны зверхности, далеко бôльша штука задержати приличный способъ пожитя сусѣднымъ священникамъ, опредѣлити дружно, по люцки и по совѣсти границѣ парафіи и добрымъ, згôднымъ примѣромъ просвѣчовати своимъ парахіянамъ. То вже абсолютно велика штука. До той штуки потреба людей мѣжъ священниками солідныхъ, честныхъ, котрѝ бы свои власнѝ интересы, свôй власный бізнесъ вôдложили на другій плянъ, а справы загалу, справы народа мали все на оцѣ. Та щожь ся дѣе? Примѣры дня участь насъ зовсѣмъ чого иншого.

Добромыслячѝ священники заложили товариство церковне св. Андрея зъ цѣлею береженя правъ церковныхъ, парохіяльныхъ и кастовыхъ. Чижъ много явило ся на зборахъ въ Олифантѣ священникôвъ, чи много приступило до товариства? А тѝ, що приступили, чи много зъ нихъ сповняютъ свои членскѝ обовязки? А если не приступили, а если не сповняютъ своихъ обовязкôвъ, то чому нѣ? Тажь се люде, здавалобъ ся освѣченѝ, люде, що чваняться образованемъ и интеллігенцією! Що за причина? — выкажемо дальше. Пôзнѣйше збирае ся купка священникôвъ въ Passaic, N. J. и тамъ нѣбы радять, радятъ про справы церковнѝ и ухваляютъ мѣжъ иншимъ абсурдне внесене, выключити зъ товариства галицкихъ священникôвъ, то буде згода и гараздъ. Выбираютъ навѣть комітетъ и той комітетъ спитъ здоровымъ сномъ по нынѣ и знаку житя про себе не дае. Выбрано навѣть Выдѣлъ въ товариствѣ св. Андрея и той спитъ здоровымъ сномъ, якъ медвѣдь въ ямѣ, на зимовли. И чомужь то такъ? А то тому такъ, бо нема людей, котрѝ бы дѣйсно интересовались добромъ загалу, а свои личнѝ справы вмѣли пôдчинити пôдъ справы загальнѝ. У насъ наплыло до Америки зъ рôжныхъ сторôнъ и рôжныхъ діецезій понадъ 30 священникôвъ. Всякѝ суть и старѝ и молодѝ и жонатѝ и безженнѝ и высоко и середно ученѝ, навѣть одного доктора теольогіи маемо честь помѣжь собою гостити. Та щожь зъ того? Коли у насъ нѣчого ролѣ не грае, тôлько особистый бізнесъ. Вы кивайте головами, Вы гнѣвайте ся О. Духовнѝ, Вы тысячь разôвъ протестуйте, а тысячь разôвъ Вамъ скажемо и будемо доводити, що такъ есть, бо такъ дѣйсно есть. Не будь особистого, егоістичного бізнесу — не дѣялибъ ся такѝ деморалізуючѝ сцены, якѝ дѣяли ся недавно въ Scranton, Pa., коли старый О. Балогъ бунтовавъ людей противъ мѣсцевого священника, пропонуючи прихожанамъ, що вôнъ буде имъ служити, якъ парубокъ за 25 дол. мѣсячно. Не будь особистого бізнесу, не дѣялись-бы такѝ деморалізуючѝ сцены, якѝ дѣютъ ся нынѣ на Донѣ, де ажь трохъ священникôвъ стоять противъ себе и певно выторговуютъ на ліцитаціи цѣну за требы, такъ якъ на маркетѣ фармеры. Не будь особистого бізнесу не стоялобъ двохъ священникôвъ ворожо противъ себе въ Hazleton, Pa., и не чигали-бы на то, щобъ о денъ другому парохіянъ вôдобрати тай окрестити дѣти и поховати въ неприсутности другого, не повѣдомивши его вôдтакъ про се. Якъ-бы не було ту особистого бізнесу — всѣ священники, якъ оденъ, рамя въ рамя, сталибъ до одного товариства и гôдно, якъ священникамъ пристоитъ, боронилибъ интересôвъ церкви, интересôвъ парохіяльныхъ и своеи власнои гôдности. А понеже ту заходитъ особистый бізнесъ, и тôлько особистый бізнесъ, тожь годѣ до чогось путнього добратись. Кождый дбае тôлько про те, щобъ якъ найскорше збогатѣти и вернути до свого рôдного гнѣзда, тай тамъ и своимъ товаришамъ и властямъ заимпонувати своею матеріяльною незалежностію. А прямуючи свѣдомо до той цѣли, щобъ якъ найскорше збогатѣти, не вважае анѣ на загальне добро, анѣ на взаимность братерску, анѣ на границѣ парафіи, анѣ на границѣ простои ввѣжливости люцкои. Та въ виду сего всего не дивно, що нашѝ дѣла церковнѝ такъ стоять и будутъ на будуче еще гôрше стояти, якъ теперь, поки представителѣ тыхъ дѣлъ не покинутъ своихъ особистыхъ уразъ, особистого бізнесу, а не зрозумѣютъ, що интересъ загалу, то интересъ ихъ власный. Якъ дальше такъ пôйде, то народъ самъ зрозумѣе, чого ему жадати вôдъ своихъ провôдникôвъ и грôзно зажадае. Народъ самъ зажадае санаціи вôдносинъ и возьме проводъ въ свои руки и ажь тогды прояснить ся дорога по якôй вôнъ пôйде и Вамъ вкаже по якôй ити. Caveant consules, ще часъ, щобъ вôдтакъ не було пôзно. Бо буде каяне а воротя не буде.

Въ виду нашихъ огидныхъ вôдносинъ не дивно, що агітація православна прибирае такѝ грôзнѝ розмѣры. И зовсѣмъ природно. Они зъорганізованѝ якъ жовнѣры, котрѝ безусловно мусять слухати приказôвъ енерала. Они спомаганѝ щедро рублями св. Синоду, а у насъ кождый бѣгае за доляромъ на вздогôнъ, оденъ на передъ другого. У нихъ есть ясно вытичена цѣль роботы, ихъ агітаційнои роботы, а у насъ хаосъ, незгода, сварки, чортъ знае о що. У нихъ кождый жовнѣръ слухае свого офицера, а у насъ жовнѣрôвъ нема, самѝ енералы, епископы и папы.

Чижь думаете, що они сего не видять, а видячи не кпять собѣ зъ Васъ, не уважаютъ Васъ крайными нездарами? А думаючи такъ про Васъ, чижь маютъ сидѣти зъ заложеными руками и не выкористовувати Вашои нездарности? Та подѣвѣть ся, якъ клиномъ помѣжь Васъ входять? Не згадуемо вже про давнѝ парохіи, котрѝ они загарбали, не згадуемо про свѣжій фактъ, якъ прихожане зъ Дону просили ся у епископа Николая, щобъ ихъ принявъ на православіе, але возьмѣтъ до рукъ „Амер. Правосл. Вѣстникъ" та тамъ вычитаете, що суть православнѝ братства въ Mahanoy и въ Mayfield, а прецѣ тамъ не зайшли православнѝ Русины, тôлько гр. кат. зъ Галичины и зъ Угорщины. — Дежь Вашъ той выславленый католицизмъ, котрымъ Вы при кождôй способности такъ любите чванитись?

Такъ не може бути. Мы мусимо справу вывести на чисту воду и вôдтакъ поглянути въ ту чисту воду, якъ въ зеркало; побачити самыхъ себе, обтерти плямы зъ лиця и сказати собѣ такъ, а такъ маемо робити. Прочь зô всѣми особистими уразами, прочь зъ глупыми декламаціями гіпохондры „Вѣстника", прочь зъ непотизмомъ, а до роботы. До роботы народнои мусятъ стати чистѝ руки, щирѝ серця, свѣдомѝ умы. Хто не спосôбный до той роботы — на бôкъ зъ нимъ! Намъ треба роботы розумнои, честнои, солідной, програмовои на всѣхъ поляхъ — не пустого гавканя на самыхъ себе, тай на православіе. Православіе таке, яке оно нынѣ въ Америцѣ стоитъ, котре морочитъ вôльнымъ людямъ головы царами, деспотами и всякою мертвеччиною — оно таке само собою мусить впасти, если мы будемо люде живѝ, честнѝ, щирѝ и свѣдомѝ своеи роботы, свѣдомѝ своихъ высокихъ цѣлей, свѣдомѝ того, що мы свому народови виннѝ. Безъ тыхъ всѣхъ прикметъ мы абсолютно згинемо, тай не буде у насъ лѣпше, але сто-разъ гôрше!

НА АГІТАЦІИ.

Написавъ

Стефанъ Хлопôвъ.

Повѣтъ, въ котрôмъ доводить ся менѣ сповняти сбовязки мого званя положеный сумежно зъ повѣтомъ, де люде зачинаютъ прокидуватись зъ довгого сну а горнуть ся до свѣтла — а такъ званымъ глухимъ кутомъ, де штука читаня споконвѣку уважаесь за велику мудрôсть. Я неразъ мавъ нагоду бесѣдувати зъ селянами про бѣжучѝ справы, живо дотикаючѝ ихъ интересôвъ, и они менѣ у всѣхъ моихъ выводахъ притакували.

Заохоченый прихильностію до мене, загадавъ я удатись на село и тамъ передъ численнѣйшимъ зборомъ розвести ихъ права и обовязки, якѝ имъ прислугуютъ пôсля истнуючои конституціи.

На догôдну пору не довго менѣ було ждати. Наближались выборы до тѣлъ автономічныхъ. Менѣ звѣстнѝ були всѣ практики выборчѝ. Я знавъ и те, що анѣ оденъ селянинъ-выборець, вôддаючи голосъ на заступника хлопскихъ интересôвъ, не знавъ по що вôнъ голосуе и на що. У него було лишь одно задушевне бажане, щобъ у той день выборôвъ гараздъ попоѣсти смердячои ковбасы, дреглѣвъ и де-що выпити за дармо. Я все те знавъ дуже добре, однакъ я укладавъ що иншого въ моихъ молодечихъ мрѣяхъ. Пôсля мого розумованя, неудача мого апостолованя була просто неможливою. Менѣ не могло помѣститись у моимъ черепѣ, якъ можна помимо осторогы, лѣзти самохôть у пропасть, тымъ бôльше, що я вже стôлько разôвъ вказувавъ селянамъ на згубнѝ наслѣдки ихъ поступованя при выборахъ. И они менѣ не вôдмавляли раціи, а навѣть декотрѝ смѣльчаки грозили неприсутнымъ ворогамъ затиснеными пястуками. Те все запевнило мене, що вôдъ той хвилѣ, коли я передъ ними розкрыю усю правду, наступить великій зворотъ у способѣ думаня селянъ при выборахъ; а ще якъ пôду самъ до селянскои хаты и передъ бôльшимъ гуртомъ розведу яркими красками всю огиду, яка сприсяглась на житє хлопа, тодѣ певно не буде того, що доси бувало, а усѣ не то, що змѣнять свое поступоване а ще своихъ сусѣдôвъ передъ лихомъ остерѣгати будуть.

Умовившись зъ однымъ молодымъ чоловѣкомъ, моимъ сусѣдою, пошли мы оба вечеромъ до хаты, въ котрôй мали згромадитись старшѝ вѣкомъ господарѣ.

Вечѣръ бувъ гарный. Небо вызвѣздилось, свѣтячи вразъ зъ блѣдолицимъ мѣсяченкомъ міліярдами дрôбныхъ блисковъ, а теплесенькій легôтъ розпѣжувавъ нашѝ розмрѣтѝ головы, выкликуючи у насъ чувство упоеня.

Та де менѣ тодѣ було до подиву красы природы! У мене на гадцѣ лишь селянска хата, а у нѣй браты мои хлопы. Я укладавъ напередъ, що буду говорити и якъ. Я вже бачивъ напередъ яснѣючѝ зъ превеликои втѣхи лиця хлопôвъ, що они вже прозрѣли, пôзнали въ якôмъ поганôмъ блудѣ доси жили. Менѣ увлялось, що ось-то они зъ подяки для мене, кидаютъ ся въ мои обôйми, цѣлуютъ мене, пригортаютъ до себе, присягаютъ вôдъ той поры ити разомъ у всѣхъ своихъ справахъ, — а я ажь радѣю, а зъ надъ мѣру щастя души въ собѣ не чую.

И таке инше вертѣлось по моѣй головѣ и Богъ зна чогобъ я ще не повыгадувавъ, якбы товаришь не торкнувсь мого рукава, кажучи, що мы вже у цѣли.

Мы увôйшли до хаты.

Густа мрака дыму, що клубами наносивсь зъ файокъ, залягала низьку курну хату селянску. На перший поглядъ не мôгъ я розпôзнати нѣкого. Коли приступивъ близше стола, а очи освоились трохи зъ тою душною атмосферою, окинувъ зоромъ цѣлу хатину та крôмъ лôжка, на котрôмъ у якихсь подертыхъ перинахъ спало двое дѣточокъ, скринѣ, лавки пôдъ стѣною и жердки зъ кôлькома лахами, не було бôльше жаднои обставы. Коло печи вештались господиня а на лавкахъ позасѣдали селяне, котрѝ про щось голосно спорили. При нашôмъ входѣ затихло все. Мы поздоровились и посѣдали на вказаныхъ намъ господаремъ мѣсцяхъ пôдъ образами.

Зразу не клеѣлась менѣ бесѣда.

Я ставъ говорити про погоду, про роботы минулого дня; зъ того звелась бесѣда на господарку, котра при нынѣшнихъ тягарахъ, якѝ доводить ся селянинови поносити зовсѣмъ не оплачуе ся. Той тематъ мабуть найбôльше всѣхъ зацѣкавивъ, бо майже кождый зъ присутныхъ забиравъ голосъ. Опôсля зôйшовъ я на истнуючѝ порядки, котрѝ зовсѣмъ не берутъ хлопа въ оборону, а якъ разъ ведутъ его до чимъ разъ бôльшои руины и неминучои загибели. Я тямлю, що говоривъ зъ жаромъ, бо лиця у мене палали, а голова ажь пашѣла пôдъ напоромъ бôльшого припливу крови.

Нѣхто не перебивавъ моихъ высловкôвъ. Сѣдоголовѝ господарѣ сидѣли зъ заложеными одна на другу ногами, зъ попôдпираными рукою бородами и лишь вôдъ часу до часу чути було легкѝ зôтханя и рôвномѣрне пыхкане люльокъ на короткихъ цибушкахъ. Коли я дôйшовъ у своимъ розгарѣ на панщизнянѝ часы и у нихъ вказавъ на жерело усякои нынѣшнои темноты, декотрѝ ще зъ тыхъ, що тямили тѝ часы и неразъ засмакували нагая, навѣть сплакнули.

Я говоривъ чимъ разъ палкôйше, пôддавъ безоглядной критицѣ сучаснѝ порядки, вказувавъ хлопамъ дошку ратунку хапане ся руками и ногами просвѣты а едности при всѣхъ выборахъ; казавъ, що лишь они самѝ зарадити зможутъ лиху, бо имъ заплаканыхъ очей нѣхто не обôтре.

И чимъ рѣзше я говоривъ про те, якъ имъ себе вести, щобъ не упôдлятись и самохôть не лѣзти въ сѣти, якѝ понаставляла на нихъ ворожа рука, тымъ бôльше похнюпьовали головы, лице набирало выразу якогось отупѣня, а очи, пôдведженѝ що хвилѣ на мене немовь говорили-благали: Не рани ты зболѣлого серця нашого, мы те все самѝ гараздъ знаемъ, мы знаемъ и те, що пючи выборчу горѣвку, пемо свою власну кровцю, алежь у насъ не сила, не зможемъ инакше.

Я запримѣтивъ те знеохочене до моеи бесѣды и хотѣвъ чимъ скорше закôнчити мою довгу місію. Згадавъ я ще про маючѝ вôдбути ся выборы и напоминавъ, щобъ они вымогли на своимъ выборцеви голосувати на прихильного хлопскôй справѣ кандидата.

„SVOBODA“

(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA“ Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 20.00
„ „ Six months 12.00
„ „ tree „ 7.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
PRINTING OFFICE
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касiера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы“.

Scranton, Pa., 8. новембра.

1-го новембра вôдбуло ся обновительне посвящене гр. кат. церкви въ Scranton, Pa. Церковь внутрь обновлена, выфарблена, поставленый иконостасъ зъ 4 вел. образами. Иконостасъ выробивъ г. Дуркотъ, честный рускій человѣкъ. Посвященя доверишвъ въ первыхъ William O'Hara епископъ зô Scranton, Pa. вôдтакъ по нашому обряду О. Т. Обушкевичъ и ОО. К. Лаврншинъ К. Пляшевичъ. Службу Божу вôдправивъ О. Т. Обушкевичъ, проповѣдь О. К. Лаврншинъ, на тематъ: „Домъ мой, домъ молитвы есть, да не сотворите его вертепъ разбойниковъ“. — Братствъ зъ мѣста и зъ околицѣ було до 10 зъ музиками и множество народа. Зъ епископомъ прибули на посвящене Mich. Hoban помôчникъ епископа скрантонскои епархіи, айрѣшскій и нѣмецкій и 2 словенскихъ священниковъ. По цѣлôй вôдправѣ епископъ напоминавъ вѣрниковъ, щобъ тримали ся крѣпко своеи вѣры своего обряду, своеи церкви и своего духовника Ханата и не слухали нѣякихъ бунтаторовъ, агитаторовъ и агентовъ пизматицкихъ, котрй-бы хотѣли розсышати нарафію. — По Службѣ Божôй, всѣ епископъ и священники щиро угощенй були въ домѣ приходника и епископы жадали информаціи о нашôмъ церковнôмъ положеню и заявили, що большинство епископовъ признае, що намъ потреба свого епископа и они будуть просе старати ся, щобъ конецъ положити такымъ дѣламъ, якй дѣють ся у Scranton, де противъ дух. и церковного порядку О. В. Балогъ бунтуе народъ.

Участникъ.

Запресины.

Симъ маемо честь запросити всѣхъ Всечестныхъ Отцѣвъ и дооколичнй Братства рускй на торжество посвященя Креста, котре вôдбуде ся дня 26. новембра 1896 въ McAdoo, Pa.

Братство св. Володимира
Дмитро Капѣтула
предсѣдатель.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Вôдъ повѣтового ефендiого до великсго везира.

(Причинокъ до біографіи гр. К. Баденього.)
(Конець.)

Можна було сподѣвати ся, що ґр. Бадені, зазнавши такого афронту вôдъ міністра, буде уважати ся обидженымъ и выступить зô службы державнои. Але ґр. Бадені вже тогдѣ не вôдгрававъ ролѣ обидженого. Лишивъ ся въ урядѣ, скандалы выборчй зъ 1876 р. пôйшли въ непамять, а давнѣйшій ефенді повѣтовый зробивъ вôдъ того часу найсвѣтлѣйшу карієру въ австрійскôй ерархіи урядничôй.

Окликомъ Касандры закôнчивъ ґр. Мерошовскій свою тогдѣшну промову. Вôнъ сказавъ: „Малый ефенді може думае, що вôнъ зъ часомъ выросте на пашу краєвого, але вôдъ того чейже охоронить насъ Господь и цѣсарске правительство!“

Побожне бажане ґр. Мерошовского не сповнило ся. По кôлькохъ рокахъ аванасувавъ староста ряшѣвскій ґр. К. Бадені на старосту краковского, гофрата и делеґата намѣстництва для заходнои Галичины. А се, пôсля специяльнои орґанізаціи адміністраційнои въ Галичинѣ, значить стôлько, немовь пôвъ пашы краєвого, майже стôлько що намѣстникъ для заходнои части краю. Также и на тôмъ становиску вôнъ зазначуе ся незрôвнанымъ махеромъ выборчимъ та бриліе славною штучкою выборчою.

Зъ початкомъ 1886 р. вôдбувають ся въ Галичинѣ выборы до рады державнои, при котрыхъ въ цѣлôй заходнôй Галичинѣ дѣють ся вельми цѣкавй справы. А найцѣкавѣйша подѣя лучила ся въ самôмъ осѣдку ґр. Баденього, въ Краковѣ при доповняючихъ выборахъ зъ куріи мѣскои въ днихъ 15 и 16 цвѣтня 1886 р.

Въ ґазетѣ W. Allg. Zeitung читаемо, що „велике число выборцѣвъ краковскихъ загадуе выслати депутацію до цѣсаря, абы пожалувати ся на надужитя и нарушене законôвъ при выборахъ зô стороны урядниковъ“. О мандатъ до рады державнои старали ся: кандидатъ правительственный д-ръ Михальскій и бувшій демократъ, а теперь вже при жолобѣ правительственнôмъ, п. Романовичь. Зъ выборôвъ выйшовъ д-ръ Михальскій. Въ протестѣ противъ сего выбору наведено 80 фактôвъ надужить: куповано голосы, начальники урядôвъ приневолювали пôдчиненыхъ собѣ урядниковъ голосувати за правительственнымъ кандидатомъ, комісіи выборчй заглядали до картъ голосованя урядниковъ, а вкôнци 400 не доручeныхъ леґітимацій выборчихъ десь щезло, се значить були вкиненй въ часѣ павзы полудневои до урны выборчои за кандидатомъ правительственнымъ.

Супротивъ тыхъ надужить треба признати, що ряшѣвскй подѣѣ выборчй старосты Баденього зъ 1876 р. суть нѣчимъ въ порôвнаню зъ практиками выборчими гофрата Баденього зъ 1886 р. Бачимо, що ґр. Бадені въ тыхъ 10 рокахъ не стоявъ на мѣсци. Але що правда, симъ разомъ практики выборчй ґр. Баденього не мали гладко скôнчити ся, бо вже не розходило ся о „глупыхъ хлопôвъ“, лишь о поважныхъ горожанъ, та вже не до міністра лишь до цѣсаря мали ѣхати. Крôмъ того зайшли въ тôмъ часѣ ще и многй важнй справы. Въ цвѣтни 1886 р. выбухли въ заходнôй Галичинѣ непокоѣ хлопскй, пригадуючй бунты въ 1846 р. Хлопы вôдгрожували ся спаленемъ замкôвъ и костелôвъ, такъ що треба було въ области урядованя ґр. Баденього перевести дисльокацію войскъ. О причину забуренъ спорили ґазеты; „патріоты“ вказували на россійскй аґітаціи, а опозиціонисты вытыкали способъ переведеня выборôвъ до сойму и рады державнои. Урядова Wiener Abendpost заперечила рѣшучо заграничнй вплывы, отже выходить, що опозиція мала рацію. А ситуація була прикра, бо вôйна зъ Россією стояла на вôстрію меча.

Улюблена система австрійска затушованя не помогла. Треба було щось зробити, абы населене заходнои Галичины успокоити. И що-жь зроблено? Ото читаемо въ Wr. Allgem. Zeitung таку телеграму зъ Кракова (пôдъ днемъ 1 мая): „Сими днями прибувае тутъ віцепрезідентъ львôвского намѣстництва, радникъ двору Лебль, щобы перевести слѣдство дисціплінарне противъ кôлькохъ скомпромітованыхъ при выборѣ урядниковъ“. И кого-жь признано виновнымъ въ тôмъ слѣдствѣ? Ото читаемо въ Wr. Allg. Ztg. пôдъ днемъ 8 мая таку телеґраму зô Львова: „Удержуе ся поголоска, що делеґатъ намѣстництва гофратъ Бадені уступае зô свого становиска и усувае ся до приватного житя. Причиною мають бути подѣѣ при послѣднôмъ выборѣ до рады державнои.

Уступлене ґр. Баденього зô службы державнои було вѣткою оливною, котру подано обуреному горожаньству заходнои Галичины. Ґрунтъ краю родинного налививъ ся вже пôдъ стопами ґр. Баденього. Приятелѣ его по ґазетахъ высували его кандидатуру на президента краю въ Шлеску, вôдтакъ въ Буковинѣ. Але не повело ся, хочь ґр. Бадені мавъ великого покровителя въ особѣ д-ра Дунаевского тогдѣшного міністра скарбу. „Неприязный вѣтеръ вѣе“, написавъ тогдѣ Czas — и графъ Бадені усунувъ ся до приватного житя. Однакъ вôнъ не вôддавъ ся розпуцѣ. Засѣвъ въ соймѣ. Праса станьчиковска величала его великимъ мужемъ державнымъ и спасителемъ Галичины. И въ 1888 р. стало ся се, що навѣть втаемниченй уважали неможливымъ, ґр. Бадені ставъ намѣстникомъ Галичины, повнымъ пашою краєвымъ, що такъ скажемо за ґр. Мерошовскимъ.

Якъ ґр. Бадені, будучи памѣстникомъ Галичины, поравъ ся коло справъ выборчихъ, се на щасте вже вôдъ року добре звѣстне. Пôдрядный староста ряшѣвскій въ 1876 р. ставъ начальникомъ всѣхъ старостôвъ въ краю. Теперь вже не потребувавъ побоювати ся нѣякого слѣдства дисціплінарного. Противно, вôнъ мавъ въ рукахъ старостôвъ, котрй не наслѣдували его практикъ выборчихъ зъ Ряшева и Кракова, та мôгъ потягнути ихъ до одвѣчальности. Въ сей способъ выховавъ вôнъ всѣхъ урядниковъ полiтичныхъ въ цѣлôй Галичинѣ. Се, що було въ 1876 р. пно „специяльнымъ фактомъ“, якъ говоривъ ґр. Мерошовскій, стало ся въ Галичинѣ „реґулою“. Старосты галицкй поступають пôсля взôрця колишнього ефендiого повѣтового въ Краковѣ, хочь розумѣе ся не кождый мае силу ему дорôвнати. Будучи намѣстникомъ не потребуе ґр. Бадені власноручно мѣшати ся до брудной борбы выборчои. Се робило само вôдъ себе цѣле войско пôдчиненыхъ ему урядниковъ. Нечуванй подѣѣ выборчй зъ 1895 р., выказанй послами Леваковскимъ и Романчукомъ та депутацією до цѣсаря, були закôнченемъ выборчихъ махерствъ ґр. Баденього въ Галичинѣ.

Въ жовтни 1895 р. прийшовъ вôнъ на президента міністрôвъ до Вѣдня, а се пôсля турецкои термінольоґіи ґр. Мерошовского, значить стôлько, що „великій везиръ“. Яко президентъ міністрôвъ ще не робивъ нѣякихъ выборôвъ. Се що ино насъ жде. Але пôсля его минувшости можемо собѣ представити, чого намъ по нѣмъ надѣяти ся. Баденѣвскй практики выборчй, а разомъ зъ тымъ и цѣла „турецка господарка“, котрй були доси сумною привилеґією лишь одного краю, е. е. Галичины, розтягнуть ся на цѣлу державу. Урядники, котрй дадуть ся вôдкомандувати до выборôвъ, найдуть ся вже теперь не лишь въ Галичинѣ, але и въ цѣлôй державѣ, скоро ґр. Баденьому дозволить ся перевести свою методу правлѣня на найвысшôмъ урядѣ. Треба порѣшити квестію, чи мы заходнй Австрійцѣ маемо упасти на таку низьку ровень моральности политичнои, на якôй находить ся Галичина, — або чи найдемо въ собѣ стôлько силы вôдпору, абы остати ся тымъ, чимъ доси були, кусникомъ Европы, та своимъ вплывомъ пôднести зôвльна Галичину до нашои ровени.

Борба не есть невыглядна. Доля, яка стрѣтила въ палатѣ послôвъ первого заходно-европейского ученика Баденѣвского, секретаря міністеріяльного Сімонеллього, — осторога для всѣхъ урядниковъ політичныхъ — велитъ припускати, що мы ще не цѣлкомъ зогнила галузь на деревѣ европейскои цивілізаціи. Не можемо часу тратити, бо выборы до рады державнои за плечима. Зъ огляду на се, мы представили цѣлу дѣяльность ґр. Баденього яко махера выборчого, почавши вôдъ его старостованя въ Ряшевѣ ажь до намѣстникованя. Для горожанъ сего краю нема теперь важнѣйшои квестіи політичнои по-надъ сю, чи ґр. Бадені надае ся до найвысшои місіи політичнои кермувати загальними выборами, та чи мае сей безоганный авторітетъ, щобы можна було ему поручити выконане проектованого закона о надужитяхъ выборчихъ. Обовязкомъ всѣхъ демократичныхъ послôвъ, якъ довго ще они радять, есть высказати зъ всею безвзглядностію ту моральну квестію ґр. Баденього. Початокъ вже зробленый въ послѣднôй дебатѣ галицкôй. Евентуальнй нарады надъ проектованымъ закономъ противъ надужить выборчихъ були бы фарсою, коли бы поминено въ нихъ обговорити моральну компетенцію ґр. Баденього до переведеня найблизшихъ выборôвъ. Скоро послы будуть мовчати на представленй тутъ махерства выборчй ґр. Баденього, то буде по нихъ. Вправдѣ ґр. Бадені въ 1876 р., будучи старостою въ Ряшевѣ, мôгъ бути публичнымъ обвинит[illegible] комъ и суд[illegible] особѣ, але та[illegible] въ тôй справ[illegible] дало бы гô[illegible]. Що поминуло ся въ послѣднôй дебатѣ галицкôй, се треба доповнити. Обжалованымъ есть самъ разомъ ґр. Бадені. Обжаловують народолюбнй послы. Свѣдками суть дѣла ґр. Баденього. А судья? Надѣемо ся, що и вôнъ въ вôдповѣднôй порѣ забере голосъ.

На те не дождавсь я жадной вôдповѣди, лишь декотрй покивали недовѣрчиво чуприпами, и больше нѣ пары зъ устъ.

— Та такъ, певно що такъ! треба на свого голосувати! — вôдозвалось кôлькохъ згодомъ, але тй вôдповѣди не були щирй а кождый, вымовляючи тй слова зъ чемности и немовь для вôдчѣпного, немовь хотѣвъ сказати: Забирай ся! намъ соромно передъ тобою! Я вгадавъ ихъ бажане, попращавсь зъ ними и забиравсь до вôдходу.

— Страхъ, яке було мое розчароване! Нѣхто не кидавсь менѣ въ обôйми, узнаючи въ менѣ брата, нѣхто не тѣшивсь зъ того, що прозрѣвъ! Мене взяла досада. И на щожь здала ся моя бесѣда? Чижь я мавъ за собою лиху минувшость, що они до моихъ радъ вôдносились зъ такимъ недовѣріемъ? Аджежь на кождôмъ кроцѣ они такъ свободно зô мною поводились, усѣ тайны свого серця [вôдкрывали передомною! И щожь було причиною ихъ байдужности до ихъ власныхъ справъ? Невжежъ-бы на нихъ налягла така апатія, що еи нѣчимъ розвѣяти не можна? Хиба нѣ! аджежь притакували! Я не мôгъ собѣ обяснити ихъ поведеня. Менѣ въ головѣ шумѣло, а думки и рôжнй пытаня йшли кола, перебѣгаючи одна по-за другу въ неладѣ.

А може хлопы пропащій народъ, вже на смертю? шибнуло менѣ наразъ крôзь голову! Та я прогнавъ таку погану гадку, бо друга надбѣгла и заперечила тамтôй. Нѣ, не пропащій вôнъ, той народъ рускій, лишь неодень загонникъ поля, зрошеного потомъ-кровію хлопа поточне ще въ бездоннôмъ горлѣ глитая-лихваря, нзодна ще гадина выклюесь пôдъ соломяною стрѣхою та вынесена на хлопскихъ хребтахъ до просвѣты, нерша кипе каменемъ на своихъ хлѣбодателѣвъ, а побѣжить до чвалю въ ряды гнобителѣвъ своихъ добродѣѣвъ, на довго ще лишить ся горѣвка загальнымъ средствомъ цѣлющимъ усякй недуги душевнй — заки нашъ народъ зôтре зъ чола поораного рôвчаками, свѣдками важкихъ злиднѣвъ — страшне пятно темноты и неволѣ!

Потѣшеный трохи тою гадкою, выбѣгъ я зъ хаты зъ легкимъ невдоволенемъ, неудачею моеи агітаціи.

Легесенькій подувъ вѣтерця обдувъ спочене мое лице и охолодивъ его. Я вже спущавсь зъ горбка прямуючи до хаты — шарпнуло мене щось за руку и судорожно еи стиснувши, держало въ своихъ дрôбныхъ долоняхъ. Заскочепый несподѣвано здрôгнувсь я и побачивъ біля себе пятнацять-лѣтного хлопця сына господаря тои хаты. Вôнъ сопѣвъ протяжно, чути було якъ хотѣвъ щось говорити, та зъ надъ мѣру зворушеня лишь слину ликавъ.

Я положивъ свою руку на его чорняву головку, пôдстрижену въ кружокъ, вôдгорнувъ волося и поглянувъ у его чорнй, мовь вуголь очи. Они горѣли яркимъ жаромъ, а чоло такъ и палало вôдъ горяча.

— Чого тобѣ Михасю? — поспытавъ я хлопчину. Хлопець мѣсто вôдповѣди ще дужче ликае слину, силуючись выдобути зъ себе слово.

Я палякавсь трохи:

— Може ты нездоровый Михасю, або тобѣ що лихого зробили?

— Н...н...ѣ! менѣ н...н...ѣ...чо!... та я-бъ васъ просивъ... шепотѣвъ несмѣло.

— Чогобъ ты просивъ дитинко? кажи! не бой ся! — и погладивъ его по розпаленôмъ лици.

— Я-бъ васъ просивъ такои книжки!... вырвалось у него немовь наразъ.

— Якои Михасю? кажи! У мене е всѣлякй!

— Та такои, щобъ про все мала бесѣду, про свѣтъ, про людей, про все, все! про то, що вы нынѣ такъ гарно говорили!

При тыхъ словахъ очи заяснѣли такимъ гарно-лагôдпымъ поглядомъ, якимъ тôлько матери дивять ся на своихъ любчикôвъ-пестунôвъ, а лиця у него зложились до легкого усмѣху, западаючись у двѣ малесенькй ямочки.

— Добре Михасю! я дамъ книжокъ и не однои, лишь зайди коли до мене!

— Дасьте? — крикнувъ врадованый хлопецъ. — У насъ е больше такихъ хлопцѣвъ, якъ я, що малибъ велику охоту читати... И вхопивши мене за руку, хотѣвъ еи поцѣлувати, та я не ждучи на те, притягнувъ хлопця до себе и поцѣлувавъ его высоке чоло.

Михась высмикнувсь зъ моихъ обôймôвъ и побѣгъ до хаты.

Мы переглянулись оба зъ товаришомъ, и хочь нѣчо на те не сказали, та мабуть насъ обохъ обгорнуго те саме любе чувство невысказаного вдоволения.

* * *

У насъ настане гараздъ, настане! Настати мусить! А борцями за него — ось-те молоде дорастаюче поколѣне.

ДУМКА.

Ой выгострю товарина,
Засуну въ халяву,
Та пôду шукати правды
И тіеи славы.
Ой пôду я не лугами
И не берегами,
А пôду я не шляхами,
А по-надъ шляхами.
Та спытаю въ жидовина,
Въ богатого пана,
У шляхтича погано[illegible]
Въ поганôмъ ж[illegible]
И у черця, якъ тр[illegible]
Нехай не гуляе,
А святе письмо читае,
Людей поучае:
Щобъ братъ брата не рѣзали,
Та не окрадали,
Та въ москалѣ вдовиче[illegible]
Щобъ не оддавали.

Т. [illegible]

НОВИНКИ

ДЛЯ КАНАДЫ!

Перестерѣгаємо нашихъ людей въ Канадѣ передъ опчустомъ Грицомъ Пригроцкимъ, родомъ зъ Галичины, повѣту коломыйского, котрый выдае себе за священника, крестить дѣти, святить воду, а навѣть, якъ намъ зводтамъ пишуть, порывае ся вôдправляти Сл. Божу. Люде, христiяне! Букомъ по плечахъ такого заволоку, котрый вôдважуе ся на такiй страшный грѣхъ и Васъ такъ огидно ошукуе.

— Нещасте постигло нашого брата Михаила Рейду въ Олифантѣ, родомъ зъ Бѣлцаревои, Галичина. Дня 9. с. м. при спусканю вугля зъ брехи, хотѣвъ вôддѣлити кары и при тôмъ захватило ему нещасливо руку, и страшно здусило. Въ шпиталп въ Scranton, Pa. вôдняли ему лѣву руку, ажь по рамя. Есть гадѣя, що буде жити, чого ему сердечно желають братя зъ Братства въ Олифантѣ.

— На Донѣ (Oldforge-Rendham, Pa.) ведесь теперь война поповска. Три псевдо-уніаты котрыхъ православный епископъ Николай не хотѣвъ приняти на православіе зъѣхали ся разомъ на Донъ и выточили собѣ завзяту войну на жите и смерть. Найстаршій зъ нихъ вѣкомъ о. В. Балогъ, сердечный другъ о. Ханата, покрутивши ся по Scranton, обѣцюючи людямъ, що буде у нихъ „омшу кончити" за мѣсячну плату $25.00, не мôгъ нѣчого вдѣяти тай поѣхавъ до своихъ старыхъ парохіянъ на Донъ. Другій найстаршій вѣкомъ въ Америцѣ о. Гр. Грушка, котрому нѣчого не помогли навѣть скарги на епископа Николая до Св. Синоду, за те, що не хтѣвъ его прійняти на православіе, заѣхавъ на Донъ поборювати свого школьного товариша о. Заклиньского, котрого рôвножь не хотѣвъ приняти православный епископъ, яко пастыря безъ овець. И стала война на жите и смерть. Хто побѣдить, годѣ еще нынѣ знати, але знати то певно, що народъ утратить, бо навчить ся морали вôдъ своихъ власныхъ душпастырôвъ. Радуй ся Русе Американска и паки реку радуй ся!

— П. Михаилъ Иванчукъ о котрôмъ була згадка въ попереднôмъ числѣ „Свободы" зôставъ вôдосланый дляtого до краю, понеже сказавъ, що не мае тутъ жадного кревного, а въ краю мае 6. дѣтей и жѣнку — и що мавъ лишь 50 центôвъ при собѣ и заплаченый тікетъ до Mt. Carmel. Нехай же тое собѣ добре памятають тѣ люде, котрѣ тутъ мають памѣръ прійти, щобы знали, якъ на ставлени имъ урядниками на Ellis Island пытаня мають вôдповѣдати. Также тѣ, що ѣдуть впростъ до Пенсильвенiи, а не до Ню Йорского штату, Ню Джерзи, Конектикутъ або другихъ пôвночно-восходныхъ державъ — лѣпше зроблять, если поѣдуть вмѣсто на Ню Йоркъ на Филаделфію, або Балтиморе, де и дорога танше коштуе и легче пускають прибуваючихъ іммігрантôвъ.

Якъ карають въ Америцѣ за задушене выборчѣ?

Въ Филаделфіи засудили трехъ людей судіѣвъ выборчихъ зъ 4. варды на 6 мѣсяцѣвъ вязницѣ и на у... правъ горожанскихъ на 4 роки за те лише, що они подавали фальшивѣ вѣсти про выборовѣ справы въ р. 1895. А въ Галичинѣ? Такихъ людей абсолютно не карають — ихъ навѣть надгороджають, а навѣть роблять президентами міністрôвъ Австріи.

Молитва угодника Божого и попечителя руско-амер. церкви Павла Юріевича Жатковича:

„Владыко Господи Боже нашъ, Отче всей вселенной, призри милостивнымъ Твоимъ окомъ на насъ бѣдныхъ Подкарпатскихъ Русскихъ, выселившихся сюда въ чужую страну искати лучшой долѣ; — отврати отъ насъ эту ужасную заразу, котора насъ всѣхъ на столько мучитъ, нищитъ и губитъ: отъ несогласія; водвори въ сердца наша истинну братскую любовъ: водвори въ сердца наша истинное и благородное чувство къ св. нашему обряду и къ милой народности русской; водвори въ сердца наша истинное чувство и охоту къ воздвиженію всеобщихъ религійно-народныхъ нашихъ интересовъ; дай намъ Духа твоего святаго, чтобъ мы всѣ упозвали нужду храненія нашихъ тѣхъ интересовъ; отдали отъ насъ всякія скверныя помысли и намѣренія добыватисъ сегосвѣтныхъ минаемыхъ выгодовъ на расчетъ всеобщихъ св. нашихъ интересовъ, на расчетъ и вредъ нашего восточнаго св. обряда, народности и языка нашего русскаго; чтобъ такъ яко правдивые и безъ похибные сыны нашей вѣры и народности русской могли славити и превозносити всесвятое и великолѣпное имя Твое. Аминь."

Ану Отцѣ духовнѣ, хто таку молитву зъ Васъ скомпонуе — мітра неминуче Васъ чекае. Але не силуйте ся, шкода працѣ — П. Ю. Жаткович певно буде біскупомъ, якъ выйде зъ ляпу за фальшованѣ чеки.

— Головнѣ махеры „Соединенія" Жинчакъ—Смитъ и Жаткович, обвиненѣ ОО. К. Лаврiшиномъ и Н. Ханатомъ о шахрайства въ „Соединеню", такъ якъ-бы вже скôнчили свою оборону — выказуючи однымъ замахомъ пера, що они невиннѣ. Смитъ постаравъ ся о пôдписи двохъ касіерôвъ, що они не давали грошей на „miles book" — але се еще не досить. Теперь Вы пане Смитъ обôзвѣть ся за свою честь и выточѣть процесъ О. Ханатови и за спродаване значкôвъ на свôй бізнесъ выточѣть процесъ О. К. Лаврiшину. Того вымагае реставрація Вашои чести, котру они такъ мôцно потаргали.

Про Жатковича вже и не згадуемо. Вôнъ признавъ ся бѣдачиско, що пофалшовавъ чеки, тай Богъ зъ нимъ — най-бы постаравъ ся еще о посвѣдчене вôдъ А. Онущака про фалшоване чекôвъ, а тогды най дальше просвѣщае и пôддвигае Амер. Русь. Гидка, крайно здеморалізована суспôльность — котра и зброднярамъ позволяе собѣ росказовати.

Yonkers, N. Y.

Почтенна Редакція!

Прошу ласкаво помѣстити въ вашôй газетѣ „Свободѣ" и ось що наступае:

Передъ шестьма мѣсяцями вôдъѣхавъ гдесь мôй кумъ именемъ Леонъ Герякъ зъ села Шквиртне зъ пов. Горлицкого такъ, що и слѣдъ по нѣмъ загинувъ. Ябъ и не довѣдовавъ ся о него, але коли менѣ оставъ ще виненъ $38 за станцію.

Ктобъ о нѣмъ где знавъ, прошу звернутись на адресу:

Mr. TEODOR MOROCH
42 Washington str.
YONKERS, N. Y.

ПОСМЕРТНИ ВѢСТИ.

Теодоръ Дзвôнчикъ, родомъ зъ Кунковы въ Галичинѣ, молодый чоловѣкъ, бо ледви 19 лѣтъ, померъ въ Олифантѣ въ наслѣдокъ пустои забавки. Въ вôльный часъ вôдъ роботы забавляли ся хлопцѣ стрѣлянемъ и небôщикъ житемъ переплативъ. Небôщикъ не належавъ анѣ до Братства, анѣ до „Союза".

Справы робôтничѣ.

— Въ Detroit застрейковало 20 малярôвъ, котрѣ при будинку „Union Trust", допоминали ся пôдвысшеня платнѣ. Платню пôдвысшено.

— Трустъ скôряный пôднѣсъ цѣну на скôрѣ, уживанôй до пôдошвы о 3 цнт. на фунтѣ, що становить 33 процентъ. Черезъ то подорожѣють чоботы робôтникôвъ и наименше о 50 цнт. на парѣ.

— Теслѣ и столярѣ въ Cleveland порѣшили, що не будуть працювати для тыхъ фірмъ, котрѣ спроваджують тане дерево зъ иншихъ мѣстъ, але тôлько для тыхъ, котрѣ свое дерево будуть выробляти, або дерево зъ поблизькихъ мѣстъ.

— Соціялисты заѣхали вже и до Японіи. Звѣсно, що тамъ въ послѣднихъ лѣтахъ розвинувъ ся великій промыслъ, отже есть великій попытъ за робôтникомъ. Соціялисты користають зъ того, организують робôтникôвъ, заряджають стрейки и всюды выграють.

— Washington, D. C. Оголошено справоздане рôчне зъ чинности почты, зъ котрого видимо:

За цѣлый рôкъ почта Сполуч. Державъ выдала: $90,626,295.84, а зôбрала: $82,494,298.40. Пересѣчный часъ на доручене листôвъ выносивъ 17 мінутъ.

Удержане почты коштовало $8,127,088.44, бôльше нѣжь було доходу.

СКРИНКА ЛИСТОВА.

П. Николаю Сказко въ Jersey City. — Такимъ людямъ, якъ вы, мы не повинни властиво вôдповѣдати. Але понеже вы чоловѣкъ робôтный, анѣ не вмѣєте писати до газеты, анѣ не маєте часу лазити и просити, щобъ вамъ хтось еще дальше писавъ, то потрудѣть ся недалечко до того стору передъ котрымъ бѣдну дѣвчину лишилисте, а таки вашъ власный кумъ скаже вамъ правду въ очи. Спробуйте тôлько, а вôдтакъ пишѣть, що се неправда. Що першу вашу дописъ писавъ о. Грушка о тôмъ вы найлѣпше знаєте — не треба вамъ доказовати. Ваши погрозы зъ констаблями смѣшни. — вдарте ся въ груди и будьте здоровѣ!

ФЕЙЛЄТОНЪ.

(Конець).

Послухайте, єли ласка, зачну зъ кôнця.

Зôйшли ся панове зъ цѣлои державы австрійскои до Вѣдня на нараду. Лихо хотѣло, що зъ помѣжь тыхъ панôвъ выступило трехъ, Русинъ Романчукъ, Полякъ Леваковскій и Нѣмець Пернерсторферъ и давай розказувати за Галичину. И такого вамъ дива нарозказували за господарку польскихъ панôвъ-шляхтичѣвъ, що декотрі зъ нѣмецкихъ послôвъ ажь за головы хватались зъ зачудованя и нужь допитувати оденъ другого, де ота Галичина лежить, чи не на мѣсячку случайно; а польскихъ панôвъ ажь корчѣ рвали за зраду такого великого секрету. Га! выйшло свинство на верхъ, пропало! — треба якось оправдатись.

Рада въ раду — не знайшли цѣкавого мѣжь своими вôдперти тѣ закиды.

Щожь вдѣяти? — чистый клопôтъ! — Треба конче ратуватись, але якъ?

Е, шибнула одному шляхтичеви спасенна гадка, е! все пôде щасливо. Хапає Вахнянина, руского посла, що завдяки багнетамъ и смердячôй ковбасѣ выдвигнувсь на те знатне становиско и каже єму: Pomoż bracie! Ты чувъ, що ту бесѣдували? Гавкни на нихъ здорово! Ты своя собака — не заведешь!

Ну, и гавкнувъ собѣ здорово Вахнянинъ. Казавъ, що се чиста брехня, що тамтотѣ три наговорили. Въ Галичинѣ такій рай, що хочь нѣчо не роби а ѣсти будешь по самі уха. А що якісь тамъ хлопы хотять на вѣчахъ про щось радити, а старосты имъ разъ по разъ заказують — се дуже добре. Послѣ его гадки належалобъ и тоту крихôтку свободы, яка мѣсцями лишилась — скасувати. Тодѣ ажь настане правдивый рай.

Шляхтичамъ зсунувсь зъ грудей важкій тягаръ. И хочь Вахнянинъ давно скôнчивъ свою премудру бесѣду, очи всѣхъ ще довго були звернені на него. Такои бесѣды не сподѣвавсь нѣхто.

Не знаю, чи втѣшивсь такою обороною панôвъ, великій панъ графъ К. Бадені, таки нашъ краянъ, досить що послѣ того кличе вôнъ до себе другого посла Русина, великого и одинокого пріятеля Вахнянина, Барвѣнского и каже єму такъ: Biegnijno kochanku въ Галичину и ратуй вôтчизну, а то готово таке частѣйше повтарятись якъ тамтѣ три наговорили. Я знаю братку, що ты мене не заведешь, ты вже давъ доказы того и нашептавъ єму щось богато на ухо.

По окôнченôй авдієнціи, Барвѣнскій зôгнувсь у три погибели передъ своимъ добродѣємъ и почвалавъ до свого пріятеля Вахнянина.

— Здоровъ брате!

— А що тамъ нового? — спытавъ Вахнянинъ наляканый такою несподѣваною визитою.

— Такъ и такъ — каже Барв. — бувъ у Баденього, казавъ ратувати свою славу. Ты-жь знаешь, що склеилось. Порадь!

Вахнянинъ потеръ гарно быче чоло и спытавъ:

— Барвѣнскій!

— Говъ!

— Ты католикъ?...

Барвѣнскій вôдморгнувъ значучо, складаючи уста до легкого усмѣху:

— Пытаєшь ще!...

— Ну, то ѣдемъ закладати католицке товариство!...

— Вахнянинъ! дай пыска! Ты высоко скôнчишь! — вырвалось Барвѣнскому зъ превеликои втѣхи.

— Еть, махнувъ Вахнянинъ рукою и вказавъ на купу паперцѣвъ на столѣ.

— Що се? — спытавъ пріятель.

— Плюють брате, Русины ажь зъ Галичины на мене!..

— Пусте! — потѣшавъ его Барв. — Пôдешь высоко, тамъ не дôйде до тебе слина.

Таки того дня махнули оба до Галичины. Напытали собѣ купочку людей и дня 13. жовтня наговорили великихъ слôвъ велику силу, назвали себе членами „руско-католицкого народного союза", кардиналъ поблагословивъ начате дѣло и розѣхались, уважаючи всѣхъ не католиками, хто не приставъ до ихъ гурту.

А щожь на те Русины интелігентні?

Здвигають раменами, зближають ся трохи до себе и протестують.

А хлопы що?

Анѣ дивять ся въ ту сторону, де комедія. Мазуры сходять ся, нараджують, выбирають самыхъ хлопôвъ до повѣтовыхъ радъ, а и до сойму и рады державнои заладжують тежь своихъ выслати.

Рускі хлопы якъ мѣсцями рухають ся по трохи и они незадовго перерадять надъ своими опѣкунами до порядку дневного.

Ну, а я-жь що на те?

Ось надôйшли менѣ на гадку святі слова нашого Тараса Шевченка:

Доборолась Украина до самого краю,
Гôрше Ляха свои дѣти єи розпинають!

Стефанъ Хл.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грôшь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.